

Paha äiti

Paha äiti

Teemu Manninen

P
O
E
S
I
A

Osuuskunta Poesia
Helsinki

Tämän teoksen kirjoitustyö on saanut tukea Kirjailijoiden ja kääntäjien kirjastoapurahalautakunnalta.

© Teemu Manninen 2012

Ulkoasu: Marko Niemi

Kannen kuva: Egon Schiele, *Mutter mit zwei Kindern (Die Mutter)*

Lähde: <http://www.zeno.org> - Zenodot Verlagsgesellschaft mbH

Kirjasintyytit: Poesia ja Poesia Sans (Helsinki Type Studio)

ISBN 978-952-5954-70-8

ISBN 978-952-5954-71-5 (pdf)

Painopaikka: Saarijärven Offset Oy, Saarijärvi 2012

*Maa, sun tyttäres, on vanhuutensa runtelema, taudin lyömä,
syksyn-kuumeinen, kaikelt' ytimeltään madonsyömä.*

Uuno Kailas

I

PAHA ÄITI

Aloitamme täältä, mistä kaikki tarinat alkavat.
Alla aulis piispanlinna, päämme päällä kesätuuli.
Äiti istuu sylissäni, paha äiti, hyvä äiti,
entisajan maammo-rukka, lapsen kantaja katala.

Emoseni, kultaiseni: kerro mihin voisin luottaa
täällä laiturin varjossa, mustan järven rannalla,
isoisän vaanimaille, tuonen joutsenen tuvilla?
Kerro, miltä vihollinen näyttää tänä päivänä,

velimiesi, sisarpuoli, antaa suuta suurin mitoin,
myrkyn sylkee poskelleni, ansalangan alle jalan
juonii vahingokseni. Kerro siis, mun akkaseni,
mikä miestä kiihottaa, mistä nainen tykkää,

kuinka sietää muovinukke teoreettista räntää?
Näin minä kysyn äidiltäni, mutta äitini ei kuuntele,
eikä Kreon palaa ratkaisemaan veljeskiistaa
kahden kaupungin ja kahden kansan välillä,

ei, hän nauraa vedet silmissä hotellinsa aulassa
jossain Lontoossa maanpaossa viiden sodan
ja kahden intifadan jälkeen *kuinka naurettavaa*
kuvitella, että kaikki ihmiset olisivat samanlaisia.

Ei, kukaan ei ymmärtänyt, mistä oli kysymys,
ja siksi tämänkin teoksen keskiosa on maisema,
joka kuvaa tyhjää, sypressien reunustamaa
viettelevästi heittelevää tietä Italiassa.

PORSAS

Aurinko mönkii mäelle muistoksi.
Lihava metsä laihtuu puistoksi.
Pimeä leijona säilyy tarhassa.
Myyty lohi jäätyy pakastimessa.

Talon isännän vyötärön massa
maatuu missin mädässä lauseessa.
Taivaan kalvenneen kaaren alla
kalastaja ajaa vihreällä autolla

kauppahallista kotiin Espooseen.
Tienvarren vehnä kypsyy koneeseen.
Tienvarren vehnä sopii rehuksi
porsaalle, joka syntyi teuraaksi.

PÖLLÖ

Aamuyön höveli sumu hälvenee järven pinnalta.
Luonnonkaunis maisema turtuu tyhjäksi palstaksi.
Lännessä mukava kallio. Idässä moottoritien kuolio.
Järvi on kirkasvetinen ja kallio selväreunainen,
sopuoinnussa teollisuuden ja maatalouden kanssa,
kulttuuriympäristö jossain levähdyspaikan ja kioskin
eteläpuolella, missä esikoista pahoinpidellään,
kuopus kärsii narsistisesta persoonallisuushäiriöstä.
Ja mistä sitä leipääkään köyhän pöytään saisi,
ellei paremmiltaan kerjäisi? Huhuu, huhuu, huhuu,
pöllö huhuilee pimeässä, sokkeloisen niityn päässä
kauas siintäviin kyliin, ankara ja paha henki,
jota toiveliaat kalamiehet lahjuksilla lepyttivät.

VAELTAJA

Männyt laskevat kulkijan sylistään
vihreän lammen saitaan rantaan.
Istutettu haahka kömpii ilmaan,
räiskii vaivoin vettä lentimillään.

Rusko ryömii tylsään puistoon.
Laiska kauris nääntyy lehtoon,
tylppä turpa nyhtää kysymystä.
Ihmismieli on vain hyökkäystä.

Nuotiolla kiehuu vanha pannu.
Oksalla kuivuu kallis kuitu.
Yössä sinapin keltainen kimalle
hiertyy hiiltyneen lihan iholle.

SUJUVA KERRONTAA

Sunnuntaisin rapistuneet talvikapistukset
hulmuavat ikävää jonnekin,
hamuavat pusuja ja kikkeleitä
niin että vatsa kääntyy selän puoleen

ja huutaa kaipaustaan kahdensadan kilometrin päähän,
mutta oravat ovat menneet jo nukkumaan,
ja järvet ovat menneet jo jäähän.
Sydän ei valehtele:

jokin on todella mennyt,
päättynyt sykli ja poistunut liike,
pajuilla syksyn pöksyt jalassa.
On tullut aika epäilyn kohdistua kaikkeen ja osoittaa,

ettei tässä olla nyt tekemässä mitään sisustusohjelmaa:
että poistuminen kamerasta on poliittinen valinta,
muuttolinnut ikkunoita päin,
kalakannat vaihtamaan asuinsijaa,

mutta, kun koko ajan tulee vastaan yhä pulleampia kaupunkeja,
joiden suolistossa vuosi sitten asennettu laminaattilattia
ritisee jo nyt, ikään kuin joku seisoi ovella
ja kolkuttaisi, siksi, juuri siksi,

jos hän kuulee minun ääneni ja avaa, minä tahdon,
että näissä sanoissa ei olisi mitään uutta kuultavaa:
vain tätä sujuvaa kerrontaa,
hento ääneni kaukana korkealla suussa,

oi sinä joka ovelleni eksyt:
tällä kohtalon laholla oksalla toivon ainoastaan,
että näkisit läpi kaiken,
mitä ihminen itselleen edustaa.

LEPAKOT

Kypsä lepakko valuu puussa.
Sumussa uusi hauta uuttuu.
Tuhat lihavaa kukkaa nukkuu
mustan notkon syvässä suussa.

Alaston tyttö nauraa, oksentaa.
Synkkä poika pitkässä ruohossa
hiipii nymfiä kohti humalassa.
Horsman tuoksu kuristaa uomaan.

Leppeä lämmin tuuli leyhyy.
Tytön Vespa metsän uumassa
on varmasti varmassa tallessa.
Virrassa tervattu vene hölskyy.

ELEGIA

Kaukana ovat kaikki kultaisten satojen ajat,
kadonnut rypäleitä polkeva seesteinen munkki.

Hävinnyt on metsien ja niittyjen outo kimallus,
mennyttä metsästys ja talojen ruskea savi.

Profeetta ei enää istu hämärässä huoneessaan
miettimässä oikeudenmukaisuuden arvoitusta.

Rakastavaiset eivät enää säteile kauheaa valoa
umpeen painettujen hopeisten luomien lävitse.

Pakkausmateriaalitehtaan suitsuke savuaa illalla.
Ohikulkija latkii autojen katkuja laholla sillalla.

Tämä on kaupunkini, minä olen sen asukas,
niin kuin jääkaappini belgialainen suklaavanukas.

Tänä viikonloppuna sudet eivät ulvo aitauksissaan.
Tänä viikonloppuna katsotaan formuloita taas.

II

KOIVUN TUOKSU

Taas vuotaa kevät kukkien verta.
Taas lyövät nuoret aallot merta,
ja kauhean kesän vihreät lehdet
luovat löylyä syövät miehet.

Nyt hukuksiin te painakaa
nuo hurjat nuput lumpeen,
ja pientareen myös sallikaa
te kasvaa aivan umpeen:

saa koivu tähdet vilkkumaan,
jos ette mene nukkumaan,
ja tuoksu sen kun valtaan saa,

taas kyntää uros naarastaan,
ja tyttö hyppää hurmassaan
yli äyrään mustaan veteen.

SUKLAAKUORRUTETUT MANSIKAT

Kello lähestyy kahdeksaa ja mikrobit aiheuttavat
murrosikäemme paroksysmaalisen vaiheen.
Voimme vain arvailla, mitä osaamisen hedelmät ovat.
Suklaakuorrutetut mansikat, joita ostat tulevaisuuden viralle?

Päästä irti. Vaikka saavutukset ilahduttavat
niin kuin kultaa nostaneen naispainonnostajan vanhempia,
huolen kudος ei katoa intrapoloimalla,
ja vaikka Provencen auringon parametriarvot

voi tunkea keramiikan aukkoon,
sen jälkeen on itsestäsi kiinni miten käytät päätäsi:
aina voi sattua joku tragedia, kovalevyiltä kadota ajatuksia
hohdosta, hehkusta, asiakkaiden hurmaamisesta,

huono esimies voi estää heijastamasta teknistä kehitystä
ja ylensyötynä valkeakin lumi voi sammuttaa kasvuvauhdit
koska kilot tulee niin äkkiä,
ihan kuin et tietäisi mitä olet tekemässä

kun serkun synttäreillä asetut vartioimaan jälkiruokalautasta.
Joku voi nyt tietenkin väittää,
että tehokkaasti kompiloidulla olio-ohjelmoinnilla
ei ole mitään tekemistä sen kanssa,

mutta koodin selkeys on sitä vaikeampaa havaita,
mitä haileammaksi käy muisto
kun lapsena koulusta kotiin tultuaan päätti jättää
oven ihan auki, niin että eteisessä

olisi edes jonkinlaista kajastusta
juuri ennen kuin syyskuun solut altistuivat kilpailuympäristölle
ja meidät markkinoitiin koululautakunnalle
digitaalisena historiakulttuurina.

En ehkä osaa kuvailla sitä ihan niin kuin sen koin,
näitä kroonisten haavojen kuona-aineita,
aistin hämähäkkejä niin kuin juustonaksut,
yrttiteet, takapihan hiekoitus,

olen sentään yrittänyt elää niin kuin terve tietokanta
korkean päästöintensiteettisyiden alueilla,
mutta moraalista tulosta on vaikea kohdentaa,
suurin osa ihmisistä elää maailmassa,

jossa salamannopeat säteet tuovat meille kekseliäitä giffejä
niin kuin vastapaistettuja piirakoita
tai elämänpolkua kuvaava globaali aivovuotovirta,
tuo kummallinen tunne: kodittoman merenneidon

ja surullisen pienen siilin matka
musiikin marginaalissa vaanivaan taantumaan
aivan kuin jokin puhdistaisi anturin päät
ja kuulokuva olisi viimeinkin täydellinen,

koska se on niin keinotekoinen.

Ongelma on teoreettinen ja elinkautinen 1980-luku,
huonon energian henkistä maisemaa
minimalistisista kuutioista huomion kaipuuseen.

Haastavien nuorten kertojien visiot eivät realisoidu,
normalisaatiokykymme on liian tehokas.
Kulutuskokemusten jätteiden ja arkistojen puitteet vaihtuvat,
mielen reumassa substituutiojoustot vaihtelevat

eri panosten välillä, tarjontakäyrä jyrkkenee
kunnes kumulatiivisen käytön partitiivi jäljittää
kahdeksan aarteen puutarhakoetointaa
entsyymien pilkkoessa ruumiin nesteeksi.

Vientituet heikkenevät niin kuin tuuli puskipissa.
Eilinen helmipihlaja on taakse jäänyttä elämää.
Metafysikka on haaleaa ilman värikästä kieltä.
Tämä lause päättää runon haikeaan kuvaelmaan.

SYKSY

Aamulla varpusen arka valitus
ummehtuu harvassa lehdossa.

Ruoho nostaa julman pään
rentojen kukkien kasvoille.

Pilven veitsen terä kiiluu
ukkosen äänten kaulalla.

Heinäsirkan laulu kuolee
kuivalla kesantopellolla.

Vanha mustikka murenee pensaassa.

Vaatteesi kahisevat portaissa.

Televisiossa Conan O'Brien, suuri
punainen varis, punnertaa.

MUISTIN HIUTALEET

Ihmisten arpapelissä sanoilla on helppo maalailia. Sanomme, ”joki”, ”kirkko”, ”rautatieasema”, ikään kuin sellainen olisi oleellista, mutta metrin pätkä ratakiskoa ei vastaa henkilökohtaisia asioita. Miten perustelet Pasilan? Miten välttyt katkeruudelta? Entä miltä suru tuntuu, kun näkee muurahaispesän, älykkyyttä siellä, missä sitä ei koskaan uskonut? Tänä viimeisen tsunamin aikana ei kannata yrittää ennustaa, lusikoi vain kastiketta samalla kun koitat unohtaa, mitä takarivissä pilkallisesti mutistiin, koska onhan tämä kotielämä oikeastaan tosi ihanaa, on kivaa käyttää sormivärejä, opetella kutomista, kirjoittaa raportteja sisäavaruuden havainnoista, mutta miten meidät saisi ymmärtämään, että tanssi ilman tarkoitusta on pelkkä tekosyy joutilaisuudelle? Edessä aukenee kaksi psykologista tilaa, joista meidän täytyy valita: kohdennetusti verkostomarkkinoitujen

koti-isä-ravinnelisien suunnaton parkkipaikka,
niin kuin narkomaanien rahtilaivojen yhdyntän
jälkeiset alavatsakivut, ja toinen, vehreä
metsäautotie, jota pitkin kuljemme hyvin hitaasti,
ikään kuin teuraalle, mutta ympärillä muistin
hiutaleet tarttuvat ripsiin, niin kuin masentuneelta
äidiltä peritty mekaaninen rituaali kertaisi
tapahtumia tuttujen kauppiaiden teltalta:
miten ensin tarjoamme ruokaa, käytämme
tietokoneita, nostamme, kannamme, pidämme
kädessä tavaroita, kosketamme, tutkimme,
sitten kuuntelemme demoja, allekirjoitamme
sopimusta, ja lopulta odotamme maksua toimiston
sohvan ja lattian välillä, tämä täydellisen
aistillinen sukupolvi, korkeasti koulutettu esine,
speksit töihin evääksi, messiin pendelöinti
ja laaja musamaku, liikkis skidi, hyvä ilmastointi.

HYMY

Nyt ruskon punat suosta joutaa.
Lehdet niin kuin helmet soutaa.
Silmut talven kanteleen nuo halkoo
puut, lumiharkoin varisseet,

kuin jäähileen sukupolvet kuiskis
pimenneista noista luhdan tarun
sammuneen. Hymy, hennon
moitteen kehto, ammon seijastaa:

aatteen venhon tuhdon, lemmen
kammon. Mä kukkimista hengen,
tunnen, emmin. Yks puutto
porraspuu, näätte, sek in on,

tää hingun katseen musta multa,
laiskan toiveen syöttäläs korska –
niin soittelee se kieltä tietävää,
kuin yksin äänin versois ahnaat

silmit halun kevään. Ei väärempää;
on yksilöitä yksin määränpää.
Kuultaa, matkaa pauhuun pulan
rauhan vaiti kukkeus naurun iki-haman.

MON PRINCE CARNAVAL

Kun aamuhämärissä sorsat ulvovat ikäväänsä,
muistellemme suotta noita kaukaisia aikoja,
joina ruokailu oli perheen yhteinen tilaisuus,
nenä sielun ovi, ja vihreä perämoottori
kantoi iskän ulpalle muikkuja narraamaan.

Suotta, sillä kun viimein näet kaiken tämän,
tulet toteamaan, ettei ollut yhtä ja samaa arvokkuutta:
että hedelmistään tuntee veljensä murhanneen
pankinjohtajan, ja sammalen voitokas viherrys
lamaannuttaa askelemme hopeaisen valon iskiessä.

Niinpä, päivän koittaessa, seuraat tahriintuneita kyniä
ja vanhoja sytkäreitä tehdasrakennuksissa,
joissa fanit ompelevat omat lempihahmonsia
ja ymmärtävät lahjaksi saatujen laulujen sanat:
että jäätynyt järvi laulaa siihen hukkuneille,

että entisen kahleen vaatteissa olimmekin vapaita,
tuuli hiuksissa kuljimme rotkojen ja vuorien varjoissa.
Tänään kokoamme metallikalustelinjan piirrossarjat
tyytyväisinä kahvipöydässä tuimassa talvi-illassa
ryömien pitkin omakotitaloaluetta rukoilemme:

”Que me veut mon Prince Carnaval?”,
mutta päivä päättyy hyvän ja pahan tuolle puolen.
Orja laskee raskaan luomen nöyrän silmän päälle.
Kuovi ontuu heinikossa entisen järven jäänteissä.
Pörssi ei nuku, se laulaa himon iloista, synnin

suhteettomasta säkistä, joka on sisältä suurempi
kuin ulkoa. Espanjalainen purppura luumu
vastaa pörssin säveleen Alepan hyllyltä. Se laulaa
vanhoista, vieraista, oudoista kulttuureista,
vuosituhansista kirjoitetun ajan tuolla puolen;

nuoresta, tummasta miehestä, joka metsästi
villejä petoja, öisestä linnasta, jonka tornissa
vanhus mietti tähtien liikkeitä ja sylki
Jumalan kasvoille. Kumpaakaan et kuuntele,
yö, kivinen patsas mustassa vedessä.

III

TSONETTI

ON ELO TÄÄ KAUHEA ARVOITUS
MIES SANOI JA LÄHTI OVESTA ULOS
ULKONA OLI KYLMÄÄ JA HÖLMÖÄ, HUI
UPONNEET TÄHDET LAHDESSA UI

SIT MIES EKSUI JA MENI EDES JA TAAS
OLI MONTA JALANJÄLKEÄ MAAS
MIES KATSOI NIITÄ JÄLKIÄ SIINÄ
SANOI VIIMEIN HÄMMENTYNEENÄ

OLEN HIIHTÄNYT METSÄÄ, JÄRVEÄ
NIIN KUIN ÄÄNETÖN TUMMA PUU
EIPÄ SIINÄ OLE KAI MITÄÄN JÄRKEÄ

JOS EI TIEDÄ MIKÄ TÄÄLLÄ ONNISTUU
KUN ON TUO RAKKAUSKIN AIKA MUTKAINEN TIE
ENKÄ TIEDÄ EDES MINNE SE EI VIE

KESKIYÖ

Joskus on vaikea löytää, mitä ei tiedä etsivänsä
ilman keskiyöllisintä yksinäisyyttä,
outoturpaisia hevosia! Yö kuuluu.
Kumpi voittaa? Luonto vai kulttuuri?

Ihmisten pesässä Alyssa Milanolla, 28,
on takanaan purettu kihlaus ja noitasiskot.
Ashton Kutcherilla, 30, saattaa olla kotona
hieman selittelemistä. Sen sijaan

suuseksistä nauttiva nainen Punavuoresta
etsii kotona nakuna naposteltavaa.
Mene, lapseni, mene ja puhu hänelle.
Kerro ajoista, kun peuralaumat täyttivät maan,

kerro miten tuhat vuotta sitten näillä pelloilla
poimulehdet, ahomansikka rehottivat,
hirvet söivät puuvartisia kasveja,
kerro miten kuolleet osat säilyvät pimeässä maassa,

miten olet tuntenut armoa
niityillä ja pelloilla, nähnyt selvänäköisesti
sieniä ja marjoja ojien varsilla,
kosteissa metsissä on liian helppoa

olla onnellinen, mutta muista:
tämäkin uni oli vain niin kuin kaupunki,
jonka sisällä oli siltoja, joita pitkin
luoksemme saapui yöpyöräilyä

ja kaupunkiviljelmiä, ja niiden sisällä
sanoinkuvaamatonta kauhua:
kaukoihastuksia, matkakuumetta,
aina uutta ja erilaista musiikkia

niin kuin äiti survoisi sadosta keittoa
ja jälkiruokalistalta löytyisi reilua suklaata
ja luomuhedelmiä sopivassa suhteessa
maltodekstriinin ja glukoosisiirapin kanssa,

mutta kuka sanoisi ne pienet ja tärkeät
mölöt ja ankeat jotka jäävät taas yöhön
seisomaan ja kuvittelemaan,
miten sormesi liikkuisivat niskassani

niin kuin lautojen ja tapettien epävarma silta,
jonka yli alat kuulla merenneitoja vesipisarassa,
romantiikan karkkivaahtoa ja vakavan sisäisen
vakaumuksen vittumaista näsäviisastelua,

tylsää kuvia ja torsoja vertauksia,
jotka istuu tai makaa lattialla
(mitä sillä on väliä) niin kuin kellon tikitystä,
yhtä tähdellistä, tai miten ulkoa

oven kolahdus kuin nuoli kohti
sanoja joita ei enää ole, katoaa,
yhtä hiljaa kuin isoäidin
suurenevat silmät takapenkillä:

vaikket koskaan ymmärtänyt,
miten pelkät teot kietoivat meidät tähän
niin kuin niljaiset lehdet, silti
parvekkeella, kukkien kastelun lomassa

tammikuun pimeys riisuu alusvaatteet yltäsi
ja istuu paikallesi, ja mitä jäljelle jää,
se, mitä täältä löydetään, on tää:
hei, se on vain elämää, ei sen enempää.

JOKIN HAJU

Jos on jokin haju, jonka muistaa –
jos on kaivannut kovasti takaisin
joskus iltakävelyllä kilometrien päähän,
aivan kuin jokin olisi hyräillyt
jotain kappaletta hiljaa hampaidensa lävitse,
tai niin kuin jokin lääke aiheuttaisi –
sama mies ottaa taskustaan esineen –
jos hän tarkkailee sitä silmillään,
tomaattimurskaa ja suolakeksejä sateessa.

Jos muutos oli valtaisa?
Kuin jokin aivan uudenlainen bakteerikanta?
Tai ”oikea” järjestys, jota tulisi noudattaa?
Jos sellaista ei ole, katseen pitäisi
suuntautua kaikkein tärkeimpään,
sivuuttaa 15-vuotiaan kissan omistaja,
verigreippien haju, karhun ruokailupaikka,
maata jossain vieressä, niin kuin
lähestyvän miehen hahmo
iltakävelyllä myötätuulella.

SITRUUNAJUGURTTIA

Ei voi tietää, mikä sana tai liike
kaataa minkäkin rakennelman.
Voit ohjelmoida tietokannan hallintajärjestelmiä,
kunnioittaa objektiivista todellisuutta,

mutta kuka voi katsella kummallista kotiloa
kevyemmin kuin pilven varjo
tai valju, turta, puhkottu silmä?
Ehkä tämä kysymys on typerä.

Ehkä en voi syyttää toisia sisäisestä elämästä.
Mikä on tärkeintä minussa ja sinussa
ei pelkisty marjoiksi pensaan ulkoreunalla,
eikä totuus leiju ketteränä ilmassa

ikään kuin sanojen ja tekojen välissä
pullea lumous, seksuaalinen hedelmä.
Täytyy olla keino saavuttaa päämäärä
ilman tätä häiveen teknologiaa,

tuottoisia ekologisia malleja,
orgasmien hallintaa. Täytyy osata olla hiljaa,
näytellä jotain muutakin kuin
alennusmyyntien ulkopuolista elämää,

näitä uuninkylkiä ja mustia möykkyjä.
Konferenssin jälkeen nukuin
kahdeksan tuntia. Söin sitruunajugurttia.
Kukaan ei nähnyt minua.

HÄRMÄ

Astut, ehtoo helää,
illan julma kansa
lepää. Maistuu nuori,
outo. Paljas ruoho

siliää. Tulvan uskot
vaienneen yksinäisyyteen,
äitiin öiseen. Aattelet:
ehkä härmä ilahtuis

jos kävisitkin luo.
Malta. Nuokkuu oksain
paksu rypäs. Särkyy
taivaan uhma, valkenee.

Yössä äly öikenee.

KÄÄRMEEN SIEMEN

Hautausmaa humisee hassusti. Mätien lehtien matto etenee. Halvassa raflassa nuoret tytöt syövät litisten punaista lihaa. On päästettävä irti kunnianhimosta, selityksen tarpeesta; luovuttava esiintymisen halusta, uskosta, että minulla on jotain erityistä sanottavaa. Historia ei ole meitä varten. Ei ole koskaan ollutkaan. On oltava tyytyväisiä rihkamiin, jotka vanhemmilta varastettiin, koska poliisit voivat olla missä tahansa, örkit väijyssä Isengardissa, ja vaikka tärkeät repliikit kuvataan lähikuvassa, huokaa taustalla eurooppalaisten liberaali syyllisyys, käärmeen siemen: epäilyttävän runsas kerääntymä lapsuusiän mielialavaihteluja, seksuaalista täyttymystä niin kuin friteerattuja banaaneja, tai teurasuhrien rasvaa – varjoja tuhansista perhosista tyhjässä, velaksi eletyssä eteisessä, johon astutaan puhki kuluneissa kengissä. Mutta: olemme sentään vielä hengissä, vaikka tytöt nielevätkin filettä. Ja: ”Ei muistella entistä”, yhä pöytien välistä huojuu turvonnut vanha homo, Pan. Jätä mulle jämä, sarvijäbä, härmän kansan häpeän kylä. Tämä rasvattu vartaloaines. Tämä siivilä, näillä siivillä.

TAIVAHILTA

Niin taittui usko taivahilta.
Laittui illan aalloton pinta,

sinervän korven pulska mesi.
Kyti rintani kaiketi poskillesi,

tuhkani uurnaa imettäessäsi.
Menneisyys, pellon perho,

innon orja, kuin ukkonen
hätkähtää tätä päätelmää:

miten kummia toivo se mieliä
sulta. Olit monta. Nyt poissa

on ponsi ja tuuhea tuoksu,
tuo hertas, röyhkeä kukka,

itse. Oli onnemme aitana se.
Oi, minut nyt hyvästele.

IV

TEORIA TUULESTA

Ensin rakkaus käveli ovesta ulos.
Sitten osakehuijaus meni mynkään.
Sitten moottoripyöräilijä törmäsi autoon
samalla kun äiti astui taloon

juuri kun pisara putosi taivaalta,
ja lopulta päästäinen juoksi hangella metsässä.
Täällä metsässä on aika hiljaista.
Tuuli se vain puissa huokaa,

tuo ikiaikainen, ruohontiuha tuuli
niin kuin vihreys vihreydessä,
niin kuin mielikuva tiineydestä,
josta esiin nousee taivas,

meri allaan, sini sinen yllä,
vaikka vesi, sehän on väritöntä oikeasti,
mutta me unohdimme senkin heti,
sillä mielenkiintoamme veti

puoleensa tuo puu, haarautuvainen
kuin salama, siis salamapuu.
On niin paljon kaikkea, mikä unohtuu.
Ehkä puusta johtuu, että oli myrsky,

ehkä tässä kohden myrsky laantuu
niin kuin kirja loppuu, ja mieli haikeana kysyt,
tähänkö kaikki päättyy? Seinään,
jota näkymätön käsi piirtää?

Kenties. Kenties päivämme ovat numeroidut.
Kenties joku luettelee niitä jossain tuolla.
Kuuluu laskentaa, ja sitten laskenta loppuu:
opetus on, että tapahtuu;

ihminen elää, kuolee ja maatuu,
kiertokulku kiertyy niin kuin käsi ja lapanen kohtaavat,
niin kuin uni ja vaivojemme asiat kohtaavat,
niin kuin kala hukkuu, niin kuin yöpyy meri,

vaikka ne, jotka ovat samat, ovat eri:
elämys ja aivo elämyksestä, loputtomasti,
niin kuin ruuhontiuha tuuli,
joka tuli, joka meni.

IDYLLI

Kukkaruukku on rikki ja sininen.
Ranta ei ole paras mahdollinen.
Sängyn peite on helppo kiinnittää.
Täällä ei tapahdu koskaan mitään.

Allas tosin on suuri, suotakoon,
mökeistä ikkunat aukeaa luontoon,
humoristisen maaseudun lupaus:
kirkasvetiset purot lirisevät kilpaa

virkestysalueen viileään siimekseen.
Nuoret parit sointuvat vehreyteen.
Harrastuskalastajan katkenneet siimat
tulevat koskea alas uponneina.

TEORIA HEVOSISTA

Joskus tuntuu siltä, että kaikkein ihaninta onkin nukahtaa biseksuaalien alle: että olisi luonnollista väittää kukkien olevan puiden heijastus.

Joskus taas tuntuu siltä, että me miehet olemme pahasti hevosen jalkovälissä: antaakseen tilaa jollekin uudelle täytyy syödä tunteitaan hiljaa loputtomasti.

Eräät tosin haluaisivat niellä vain täyteläistä ja yllätyksellistä elämää, mutta joskus tuntuu siltä, että semmoinen viha vaatii ihan liikaa parkkitilaa,

niin kuin makeutusaine,
joka tarjoaa kuluttajille valinnanvapauden,
mutta kouraisee kukkaroon
niin kuin paistiliha ja tuore tonnikala,

tai satiiniset taivaat, jotka yön peitoiksi yllemme saapuvat.
Ne ilmentävät tässä syvään juurtunutta laiskuutta,
niin kuin kuolema vetäisi tulpan uima-altaastaan,
mutta toisaalta, eihän yhdyssanojakaan enää kukaan osaa.

Ehkä juuri siksi joskus tosiaan tuntuu siltä,
että tämä avautumisen hetki
on tunteista ylivoimaisin kaiken olevaisen äiti:
sen keskelle jää kehä, johon kukaan ei uskalla astua.

LASIKELLO

Ulos otettaessa vauva on sininen, mutta elämä hauras.
Asiat ovat vaikeita, mutta eläke on vaihtoehto.
Anarkismikin on vaihtoehto, mutta kaikilla
ei ole niin uusia koneita. Toisaalta, seksikuvaston
ja minäkuvan välinen kuilu on syvä, mutta usein myös vitsikäs,
koska suhde kotimaahan on kaksijakoinen,
Suomihan on vieras valtio samalla tavalla kuin kana on lintu.
Kuningaskalastajakin on lintu, mutta minä en puhu nyt linnuista,
vaikka luulenkin, että rakkaus on lintu, minä vain en näe sitä,
mutta kuulen sen ääntelevän, niin kuin sellaiset linnut,
joita näkee patsaiden päällä, mutta rakkaus ei ole patsas.
Oikeastaanhan rakkaus on samalla tavalla syvä mutta kriittinen
niin kuin poliisin univormun väri on sininen,
mutta näkevätkö tai kokevatko kaikki sen samanlaisena?
Tämän helisevän lasikellon alla elämä on vaikeaa,
mutta koskaan ei saa luovuttaa. Siksi yritin kysyä,
että onhan puiden lehdet yhä vihreitä,
mutta opettajan mukaan on ihan normaalia huokaista.
Pyöreät kivet hierovat mukavasti jalkapohjia.
Ruoka oli erinomaista. Pettymys tavanomaista.

TEORIA POLIISISTA

Joskus tuntuu siltä, että rakastan sinua niin kuin poliisi,
joka rakastaa venäläisiä suolakurkkuja
ja kulkee ympäriinsä asunnossa adidakset rapisten.

Joskus taas tuntuu siltä, että rakastan sinua
niin kuin valtava ruskea örkki, joka ei osaa sanoa kuin ”honk!”
Ymmärrätkö näitä sanoja, senkin kakkapylly?

Ymmärrätkö, että minä rakastan sinua niin kuin nainen,
jonka oikeus on vapauttanut kaikista syytteistä
ja antanut hänelle pienehkön sivistyssanakirjan,

jotta hän vertaisi toisiinsa vettä ja kiveä
mielessään mielleyhtymiä kuten mielleyhtymä ruususta,
joka suojaa sinua hillittömän valon miekalla,

niin kuin satatuhatta vuotta sisäpoliittisia riitoja ja juonittelua,
niin kuin supernovan sirpaleet, nuo laajenevat kaasukuplat,
jotka säteilevät röntgensäteilyä avaruuden kasvihuoneeseen.

Älä sulje silmiäsi pimeyteen!

Sillä minä rakastan sinua, minusta tuntuu,
niin kuin joku ihan kreisejä kokeita tekevä tosi hullu tiedemies,

joka valehtelee tolkuttomasti ja tihkuu fasismia
ja muita aivoja tuhoavia sairauksia,
niin kuin polttoaineen loppuminen,

niin kuin muinainen presidenttiehdokas,
tai elokuisen päivän energia, joka muistuttaa saippuakuplaa,
jolla ei ole henkistä syvyyttä, koska tietoisuus

on vähän niin kuin joku energiavirta,
joka voisi mennä otsan toiselta puolelta toiselle
vähän niin kuin sossupummi, joka voisi mennä töihin

muttei hotsita, erona tässä on vain se,
että sinä olet käynyt suihkussa,
oi kakkapyllyni, oma pikku ihmisapinani,

joka kiljaisten ojennat minulle avioliittomme ikuisen ladon
niin kuin keltaista jaffaa juovat herrtaiset poliisit,
niin kuin tuhat örkkiä taikuuden tuoksussa,

niin kuin siivekkäitä mustia hevosia jalostavat demoniritarit
turvanaan tuo äsken mainittu ihan sikahillittömän valon miekka
ja vanhan tarinankertojan neuvot:

ikiaikaisten juonten metsäpirtit,
puhkikuluneiden sanojen prinssit,
rumien rakkaus, lihavien rakkaus,

lasten vaiettu seksuaalisuus
niin kuin riikinkukon höyhen,
tai avaruusjumalten lonkeroiset usvat,

nuo räjähtävien supernovien
kukkivat, kekäleiset karvat
kvasaarien kirkkaissa helmoissa!

MUSTIKKA-AIKA

Elämän puolitiessä, polulta oikealta
poikenneena löydät viimein kulkuväylät,
taivaanranta, kaislat, että kauneus
on jotain muuta kuin jälkeläiset,

musiikki toisinaan merkki heikkoudesta,
suljettu saari, avovankilat, jokaisella
polkunsä säteilevien kristallien keskellä.
Ja varjeluksen mitta? Pennun silmät

ja lomapaketit, leirintäalueet.
Kiitä kaikista lahjoista, matkustus
on upeinta mitä on tapahtunut,
jotain tosi isoa. Tämän verran

meillä on tietoa. Taustakuva ei ole
näytönsäästäjä. Mäntyoravan hännässä
pohja on ruskea. On mustikka-aika.
Sähkö kupuun taivaan vajoo laineen lailla.

V

JUMALHÄMÄRÄ

Uuden ruuhkan parkuva tulppa nuljuu liittymän
pistokkeessa. Sakastin puntissa on kiviä.
Leipäkuutiot uivat kastikkeessa.

Öisin joutomaiden kynnyksmatot, sementtilävistyksin
koristellut, tapaavat puistojen hohteessa
kirjastojen erääntyneet sakot,

sorjat pojat ja koreat tytöt
konttaavat takaperin etupenkkiin,
aloittavat tupakkalakot, panevat uudet sadot

viisiovisia sedaneita vaolle. Neuroottiset rivitalot
matelevat rautatien raolle, junien toukat,
hormonaalisen elämän koteloimat

parketilla vuoratut varastot eroottista kosmetiikkaa,
kaukolämpöä, komediaa. Lelut laakeroivat vinssin,
joka nostaa kuun sirpin samaan koukkuun,

josta arkkitehdin kuoritakki roikkuu.

Tabula on rasa. Kaupunki kasa unta. Pojat vaeltavat
tyttöihinsä, heissä on se suunta.

Töölönlahden kuilussa kuolevat jumalat hönkivät,
siivettömät, reippaat lenkkeilijät,
pyöräretkien autuuden ahkerat lupailijat.

Jo vuosisatojen ajan he ovat solmineet kuvaa,
ääntä ja hölynpölyä, vakuutelleet meille
että kala on meren kuva ja lintu ilman,

ja miten joku velho oli taas ymmärtänyt intuitiivisesti
asian, mutta kalastajan kädessä nakki viilenee,
ja ”milloin sinä otat itseäsi niskasta kiinni”

on epäkunnossa jo kolmatta vuosikymmentä.
Me aistimme arjen nahan alla:
vain harvat elävät sanojensa mukaan.

Planetaarisen sydämen herättäminen on vaikeaa:
kukaan ei tavoita oikein, ihminen ei voi kasvaa,
olla ristiriidassa itsensä kanssa.

Mutta on tapa kumartua eteenpäin suu edellä
silloin kun kuuntelee, kuin jokin olisi repäissyt
mielen irti ruumiista, paljastanut lihakset,

ihon, turkin, kynnet, keksinyt verenkierron,
sydämen, vatsan, maksan, rakon, enkä tiedä,
mitkä niistä ennen toisia ottaisin,

en jaksa katsoa tulevaisuuteen,
tunne sisälläni on niin hyvä olla,
yleisö huokaa, näyttelijät tulevat kumartamaan,

en osaa kuvailla, jonkun hampaat ovat repineet aineistoni
tai tuuli kasvoillaan vaisu hymy,
posliinin pintaa, viiltävän suuria vuotavia,

harjoittelen suoraan puhumista,
eihän se voi olla mahdotonta,
minä olen arvokas ja sinä,

niin kuin heinää ja lampaita nuoruuden vuosilta,
tai lihastesi värähtelyä kaupungin uumenissa,
tuoksu luonani kuin kauneutta, jota emme näe:

lentokentät ja satamat,
arkkitehtuurin rakennelmat;
haravat ja roskalavat.

Ja niin minä käännyin viimein ympäri niiden puoleen,
ja minä näin nuo kaikki kuolleet jumalat,
nekin, jotka eivät koskaan eläneet,

koska eivät olleet osa luontoa eivätkä ihmistä.
Ja minä katsoin niitä ja minä avasin suuni kertoakseni,
kuinka nämä vähäisimmätkin asiat voivat,

hälyn suojassa, melun keskellä,
tuntua yhtä merkittävältä
kuin kaikki nuo inhimilliset vuosituhannet,

jotka olimme jo unohtaneet,
mutta minä näin vain nämä tutut metsät ja järvet,
teekupit ja tarjottimet,

ja minä tunsin lämmön, ja minä kuulin:
Ole rauhassa, pikkuinen.
Äidin täytyy nyt lakata olemasta.

SISÄLLYS

I

- Paha äiti 9
- Porsas 11
- Pöllö 12
- Vaeltaja 13
- Sujuvaa kerrontaa 14
- Lepakot 16
- Elegia 17

II

- Koivun tuoksu 21
- Suklaakuorrutetut mansikat 22
- Syksy 25
- Muistin hiutaleet 26
- Hymy 28
- Mon Prince Carnaval 30

III

- Tsonetti 35
- Keskiyö 36

Jokin haju 39
Sitruunajugurttia 40
Härmä 42
Käärmeen siemen 43
Taivahilta 44

IV

Teoria tuulesta 47
Idylli 49
Teoria hevosista 50
Lasikello 52
Teoria poliisista 53
Mustikka-aika 56

V

Jumalhämärä 59